

Finn Haugen:

Strafferett – håndbok

Cappelen Damm, 2015

I 1996 utga Finn Haugen for første gang *Strafferett – håndbok*. Forfatteren er tingrettsdommer ved Oslo tingrett og har tidligere hatt en lang karriere som advokat og fast forsvarer. Boken har deretter utkommet med fireårsintervaller (2000 og 2004). Etter en lang pause på 10 år har nå fjerde utgave utkommet. Fra å i begynnelsen ha vært aleneforfatter har Haugen nå fått med seg dommerfullmektig Jon Sverdrup Efstad som medforfatter.

Hovedforfatter Haugen har vært praktiker i sin karriere. Og det preger også *Strafferett – håndbok*. Det er en etbinds strafferettslig oppslagsbok som inneholder straffe- og prosessbestemmelsene, nøkkelkommentarer til disse, straffutmålingsmomenter, sammendrag og systematisering av utvalgte dommer og forsøk på konklusjoner med hensyn til straffenivå. I tillegg rommer etbindsverket de sentrale menneskerettighetskonvensjonene i tillegg til menneskerettsloven, utlendingsloven og veitrafikkloven. Forskrift om tap av retten til å føre motorvogn, salærforskriften og stykkprisforskriften er tatt med i en egen del. Det er mye som er tatt med på bokens 877 sider. Sammenlignet med utgaven fra 2004 så er de få sidene med utvalgte bestemmelser fra domstolsloven, alkoholloven, legemiddelloven, løsgjengerloven merverdiavgiftsloven og skattebetalingsloven ikke lenger med. Særlig savner jeg påtaleinstruksen i denne utgaven. Narkotikaforskriften ble tatt ut allerede i forrige utgave. Begge to bør, etter min mening, være med i en slik praktikerbok. Særlig upraktisk eller irriterende blir det når forfatterne viser til så vel påtaleinstruksens som narkotikaforskriftens regler.

I forordet forklares fjerningen av alt dette at «noe av det minst brukte» er fjernet. Hvordan men vet det er uklart for meg. I tillegg til den plass som er frigjort har boken økt 140 sider i omfang. En del temaer er gitt mer plass enn tidligere og noe nytt er kommet til. I tillegg har boken et lovspeil som binder sammen straffeloven 1902 med straffeloven 2005. Boken er å jour per april 2015.

Strafferett – håndbok behandler, som en av de første bøkene, straffeloven 2005. Den første norske strafferettsboken som bygger på straffeloven 2005 er Magnus Matningsdals *Norsk spesiell strafferett*, Universitetsforlaget, fra 2010, Tidligere i 2015 kom Matningsdals *Nytt i ny straffelov*, Universitetsforlaget. Den behandler lovgivers signaler med hensyn til straffenivå og de viktigste materielle endringene. I juli kom en oppdatert utgave av Ståle Eskelands lærebok *Strafferett*,

Cappelen Damm. Under høsten 2015 kom Rolf B. Wegners to-bindts *Strafferett*. Disse bøkene har studenter ved Politi- og høgskolen og andre høgskoler som målgrupper. Årsskiftet 2015/16 kom *Frihet, forbrytelse og straff. En systematisk framstilling av norsk strafferett*, Fagbokforlaget, av Jørn Jacobsen, Linda Grønning og Erling Johannes Husabø.

Strafferett – håndbok skiller seg fra de ovenfor nevnte bøkene på den måten at det ikke er en teoretisk bok. Som Haugen selv presenterer boken så er hensikten med boken å være «et tidsbesparende ajourført hjelpemiddel for praktikerer». Det er en praktisk oppslagsbok som ikke bare kan være en strafferett light for praktikerer men også en lovtekstsamling for s.k. ikke-jurister. Særlig tenker jeg på journalister som trenger enkel informasjon om en eller annen straffebestemmelse eller normalstraffenivået for en eller annen straffbar handling. I stedet for å ringe rundt til landets juridiske fakulteter så finner mange av de enklere spørsmålene sine svar her i *Strafferett – håndbok*. Også for dette tidsskrifts nordiske lesere kan *Strafferett – håndbok* fungere som en første innføring i norske strafferett/prosessbestemmelser. Boken gir, med sitt lovspeil, en rask introduksjon til straffeloven 2005. Et godt pedagogisk grep er det «fortløpende» lovspeil man anvender. Ved hver 2005-paragraf angis i marginen den tilsvarende bestemmelsen i 1902-loven.

Ikke bare lovbestemmelsene er a jour. Også rettspraksis er oppdatert. For eksempel er avgjørelsene gjeldende voldtekt fra tiden etter straffeskjerpelsen i 2010 tatt med. Også om strafferettsjurister bruker rettsdata eller lovdata for å finne rettspraksis kan bokens henvisninger angi et nivå for normalstraffen til den enkelte bestemmelse. Dessverre er utvalgsriteriet for de enkelte dommerne uklart. Men så lenge formålet bare er å gi et inntrykk av normalstraffen for overtredelse av en bestemmelse så er det ikke så kritikkverdige.

Et meget praktisk grep i boken er den nyttige informasjonen vedrørende narkotika. Her får man, for det enkelte stoff, informasjon om gatepris i forhold til mengde stoff. Enkle pedagogiske diagram viser antall dager fengsel i forhold til mengde narkotika. Det er meget informativt.

I nøkkelkommentarene til veitrafikkloven § 6 er det tatt med en informativ tabell vedrørende fart/reaksjon/tap av førerrett i antall måneder. Man kunne ha kostet på seg å skrive inn ordet kroner etter angivelse av botens størrelse. Til § 31 er det tatt med en tabell som viser straffbarhetsgrensen for mengde stoff i forhold til liter blod. Også stoffmengder tilsvarende 0,5 respektive 1,2 promille alkohol angis.

Alt i alt er dette en nyttig og informativ bok for de som ønsker en innføring i strafferett/prosessbestemmelser og rettspraksis. Den er et tidsbesparende ajourført

Bog anmeldelser

hjelpemiddel for ikke-juristen. Jeg tviler på om en slik bok noensinne kan bli «et tidsbesparende ajourført hjelpemiddel for praktikeren». I konkurranse med rettsdata og lovdata kommer papir alltid å tape. I et mindre format kunne dette være en «nutshell» bok. Men omfanget på 877 sider er alt for stort – muligens en «coconutshell».

Ulf Stridbeck

Universitetet i Oslo